

6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN

BİRİNCİ KISIM –Genel Esaslar	2
BİRİNCİ BÖLÜM –Kanunun şümulü, terimler, vazifeliler ve salahiyetliler.....	2
İKİNCİ BÖLÜM –Amme alacaklarının korunması	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM –Ödeme	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM –Tecil, tehir, gecikme zammı.....	61
İKİNCİ KISIM –Amme alacağının cebren tahsili	75
BİRİNCİ BÖLÜM –Cebren tahsil ve takip esasları.....	75
İKİNCİ BÖLÜM –Menkul malların haczi ve satışı	104
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM –Gayrimenkul malların haczi ve satışı	120
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM –İflas yoluyla takip ve konkordato	133

ÜÇÜNCÜ KISIM –Zamanaşımı, terkin, yasaklar ve cezalar ve son hükümler	135
BİRİNCİ BÖLÜM –Zamanaşımı ve terkin	135
İKİNCİ BÖLÜM –Yasaklar ve cezalar	141
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM –Son hükümler.....	150

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Kanunun şümulü, terimler, vazifeliler ve salahiyetliler

Kanunun şümulü: –Madde 1

Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takip-lerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Türk Ceza Kanununun para cezalarının tahsil şekli ve hapse tahvili hakkındaki hükümleri mahfuzdur.

Tahsili, Tahsili Emval Kanununa atfedilen alacaklar: –Madde 2

Muhtelif kanunlarda Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği bildirilen her çeşit alacaklar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Kanundaki terimler: –Madde 3

Bu kanundaki amme alacağı terimi:

1 inci ve 2 nci maddeler şümulüne giren alacakları,

Amme borçlusu veya borçlu terimi:

Amme alacağını ödemek mecburiyetinde olan hakiki ve hükmi şahısları ve bunların kanuni temsilci veya mirasçılarını ve vergi mükelleflerini, vergi sorumlusunu, kefil ve yabancı şahıs ve kurumlar temsilcilerini,

Alacaklı amme idaresi terimi:

Devleti, vilayet hususi idarelerini ve belediyeleri,

Tahsil dairesi terimi:

Alacaklı amme idaresinin bu kanunu tatbik etmekle vazifeli dairesini, servisini, memur veya memurlarını,

Yalnızca mal olarak geçen terim:

Menkul, gayrimenkul “gemiler dahil” mallarla, her çeşit hak ve alacakları,

Para cezaları terimi:

Adli ve idari para cezalarını,

Tahsil edilemeyen amme alacağı terimi:

(Ek; 4/6/2008-5766/1 md.) Amme borçlusunun bu Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, haczedilen mal varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını,

Tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı terimi:

(Ek; 4/6/2008-5766/1 md.) Amme borçlusunun haczedilen mal varlığına bu Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılayamayacağının veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranılan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin

anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacaklarını,

Takibat giderleri terimi:

Cebri icradan mütevellit muameleler sırasında yapılan zor kullanma, ilan, haciz, nakil ve muhafaza giderleri gibi her türlü giderleri, ifade eder.

Salahiyetliler ve mesuliyetleri: –Madde 4

Amme idarelerinin bu kanunu tatbika salahiyetli memurlarının vazifelerini teşkilat ve vazife kanunları veya bu konu ile ilgili diğer kanun veya mevzuat, mesuliyetlerini de; mesuliyeti tesis eden kanunlar tayin eder.

Takibata salahiyetli tahsil dairesi: –Madde 5

Takibat, alacaklı amme idaresinin mahalli tahsil dairesince yapılır.

Borçlu veya malları başka mahallerde bulunduğu takdirde, tahsil dairesi borçlunun veya mallarının bulunduğu mahalde yapılacak takipleri o mahaldeki aynı neviden amme idaresinin tahsil dairelerine niyabeten yaptırır.

Yardım mecburiyeti: –Madde 6

Tahsil dairelerince bu kanuna göre yapılan tebliğ ve verilen emirleri derhal yapmaya ve neticesini geciktirmeksizin tahsil dairesine bildirmeye alakadarlar mecburdurlar.

Makbul bir özre dayanmadan bu mecburiyeti ifa etmiyenler hakkında Cumhuriyet Savcılığınca umumi hükümlere göre doğrudan doğruya takibat yapılır.

Borçlunun ölümü: –Madde 7

Borçlunun ölümü halinde, mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik edilir. Borçlunun ölümünden evvel başlamış olan muamelelere devam olunur. Terekenin bir mahkeme veya iflas dairesi tarafından tasfiyesini gerektiren haller bu hükmün dışındadır.

Mirasın tutulan defter mucibince kabulü halinde, mirasçı, deftere kaydedilmemiş olsa dahi amme alacağından mirastan kendisine düşen miktar ile mesuldür.

Defter tutma muamelesinin devamı müddetince satış yapılamaz.

Tebliğler ve müddetlerin hesaplanması: –Madde 8

Hilafına bir hüküm bulunmadıkça bu kanunda yazılı müddetlerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

İKİNCİ BÖLÜM

Amme alacaklarının korunması

I – Teminat hükümleri

Teminat isteme: –Madde 9

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesi uyarınca vergi ziyaı cezası kesilmesini gerektiren haller ile 359 uncu maddesinde sayılan hallere temas eden bir amme alacağının salınması için gerekli muamelelere başlanmış olduğu takdirde vergi incelemesine yetkili memurlarca yapılan ilk hesaplara göre belirtilen miktar üzerinden tahsil dairelerince teminat istenir.

Türkiye’de ikametgahı bulunmayan amme borçlusunun durumu amme alacağının tahsilinin tehlikede olduğunu gösteriyorsa, tahsil dairesi kendisinden teminat istiyebilir.

Teminat ve değ erlenmesi: –Madde 10

Teminat olarak şunlar kabul edilir:

1. Para,
2. (Değ işik: 1/7/2022-7417/24 md.) Bankalar tarafından verilen s uresiz ve şartsız teminat mektupları ile sigorta şirketleri tarafından verilen s uresiz ve şartsız kefalet senetleri,
3. (Değ işik: 17/9/2004 – 5234/7 md.) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler (Nominal bedele faiz dahil edilerek ihraç edilmiş ise bu işlemlerde anaparaya tekabül eden satış değerleri esas alınır.),
4. H k met e belli edilecek Milli esham ve tahvilat "Bu esham ve tahvilat, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden **% 15** noksaniyle değerlendirilir.",
5. (Değ işik: 13/6/1963 – 251/1 md.) İlgililer veya ilgililer lehine     nc  şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar.

Teminat sonradan tamamen veya kısmen değerini kaybeder veya borç miktarı artarsa, teminatın tamamlanması veya yerine başka teminat gösterilmesi istenir.

Borçlu verdiği teminatı kısmen veya tamamen aynı değerde başkalarıyla değiştirebilir.

Şahsi kefalet: –Madde 11

10 uncu maddeye göre teminat sağlayamıyanlar muteber bir şahsı müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu gösterebilirler.

Şahsi kefalet tespit edilecek şartlara uygun olarak noterden tasdikli mukavele ile tesis olunur.

Şahsi kefaleti ve gösterilen şahsı kabul edip etmemekte alacaklı tahsil dairesi muhtardır.

Amme alacağını ödeyen kefile buna dair bir belge verilir.

Teminat hükmünde olan eşya: –Madde 12

Bar, otel, han, pansiyon, çalgılı yerler, sinemalar, oyun ve dans yerleri, birahane, meyhane, genel evler içerisinde bulunan eşya ve malzeme 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 270, 271 inci maddeleri hükümleri mahfuz kalmak şartıyla bu müesseselerin işletilmesinden doğan amme borçlarına karşı teminat hükmündedir.

Noterden tasdikli icar mukavelesinde gayrimenkul sahibinin demirbaşı olarak kayıtlı eşya ve malzemesi ile otel, han ve pansiyonlardaki misafir ve kiracıların kendilerine ait eşyaları bu hükümden hariçtir.

Üçüncü şahısların Medeni Kanunun **688 ve** Borçlar Kanununun 222 nci maddelerine müsteniden yapacakları istihkak iddiaları mahfuz kalmak şartıyla, bu yerlerdeki mallar üzerindeki istihkak iddiaları alacaklı amme idaresinin bu teminat hakkını ihlal etmez.

II – İhtiyati haciz

İhtiyati haciz: –Madde 13

İhtiyati haciz aşağıdaki hallerden herhangi birinin mevcudiyeti takdirinde hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyle, haczin ne suretle yapılacağına dair olan hükümlere göre, derhal tatbik olunur:

1. 9 uncu madde gereğince teminat istenmesini mucip haller mevcut ise,
2. Borçlunun belli ikametgahı yoksa,
3. Borçlu kaçmışsa veya kaçması, mallarını kaçırmaması ve hileli yollara sapması ihtimalleri varsa,
4. Borçludan teminat gösterilmesi istendiği halde belli müddette teminat veya kefil göstermemiş yahut şahsi kefalet teklifi veya gösterdiği kefil kabul edilmemişse,
5. Mal bildirimine çağrılan borçlu belli müddet içinde mal bildiriminde bulunmamış veya noksan bildirimde bulunmuşsa,

6. Hüküm sadır olmuş bulunsun bulunmasın para cezasını müstelzim fiil dolayısıyla amme davası açılmış ise,

7. İptali istenen muamele ve tasarrufun mevzuunu teşkil eden mallar, bu mallar elden çıkarılmışsa elden çıkaranın diğer malları hakkında uygulanmak üzere, bu kanunun 27, 29, 30 uncu maddelerinin tatbikini icabettiren haller varsa.

İhtiyati hacizde borçlu tarafından gösterilecek teminat: –Madde 14

İhtiyaten haczolunan mallar istenildiği zaman para veya ayın olarak verilmek ve bu hususu temin için malların kıymetleri depo edilmek yahut tahsil dairesinin bulunduğu mahalde ikametgah sahibi bir şahıs müteselsil kefil gösterilmek şartıyla borçluya ve mal üçüncü şahıs yedinde haczolunmuşsa bir taahhüt senedi alınarak kendisine bırakılabilir.

İhtiyati hacze itiraz: –Madde 15

Haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar haczin tatbiki, gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliği tarihinden itibaren **15 gün** içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilirler.

İtirazın şekli ve incelenmesi hususunda Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur. Bu ihtilaflar itiraz komisyonlarınca diğer işlere takdimen incelenir ve karara bağlanır. İtiraz komisyonlarının bu konuda verecekleri kararlar kesindir.

İhtiyati haczin kaldırılması: –Madde 16

Borçlu, 10 uncu maddenin 5 inci bendinde yazılı menkul mallar hariç olmak üzere, mezkûr maddeye göre teminat gösterdiği takdirde ihtiyati haciz, haczi koyan merci tarafından kaldırılır.

III - İhtiyati tahakkuk

İhtiyati tahakkuk: –Madde 17

Aşağıdaki hallerden birinin bulunması takdirinde vergi dairesi müdürünün (5345 sayılı Kanun uyarınca vergi dairesi yetkisini haiz olarak kurulan ve faaliyete geçen vergi dairesi başkanlıklarında, ilgili grup müdürünün ve/veya müdürün) yazılı talebi üzerine defterdar ve/veya vergi dairesi başkanı, mükellefin henüz tahakkuk etmemiş vergi ve resimlerinden Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek olanlarla bunların zam ve cezalarının derhal tahakkuk ettirilmesi hususunda yazılı emir verebilir.

Vergi dairesi müdürü (5345 sayılı Kanun uyarınca vergi dairesi yetkisini haiz olarak kurulan ve faaliyete geçen vergi dairesi başkanlıklarında, ilgili grup müdürü ve/veya müdür) bu emri derhal tatbik eder:

1. 13 üncü maddenin 1, **2, 3 ve 5** inci bentlerinde yazılı ihtiyati haciz sebeplerinden birisi mevcut ise,
2. Mükellef hakkında 110 uncu madde gereğince takibata girişilmişse,
3. Teşebbüsün muvazaalı olduğu ve hakikatte başkasına aidiyeti hakkında deliller elde edilmişse.

İhtiyati tahakkukun neticeleri: –Madde 18

Hakkında 17 nci madde gereğince muamele yapılan mükellefin mezkûr maddede yazılı vergi, resim ve cezalarından matrahı belli olanlar, itirazlı olsun olmasın, hesap edilen miktar üzerinden derhal tahakkuk ettirilir.

Geçmiş yıllara ve cereyan etmekte olan yılın geçen aylarına ait matrahı henüz belli olmayan ve 17 nci maddede sayılan vergi, resim ve cezaları geçici olarak ve harici karinelere göre takdir yolu ile tespit ettirilen matrahlar üzerinden hesaplanır. Bu suretle hesap olunan vergi, resim ve bunların zam ve cezaları derhal tahakkuk ettirilir.

Bu esasa göre tahakkuk eden vergi ve resimler ve bunların zam ve cezaları kanunlarına göre ödeme zamanları gelmeden tahsil olunmaz. Ancak bunlar için derhal ihtiyati haciz tatbik olunur. 17 nci maddenin 3 üncü bendine giren hallerde ihtiyati haciz muvazaalı teşebbüsten vergi ve resim bakımından faydalananların malları hakkında tatbik olunur.

Bu maddedeki geçici takdirler, takdir komisyonları tarafından, talep tarihinden itibaren azami **bir hafta** içinde yapılır.

İhtiyati tahakkukun düzeltilmesi: –Madde 19

Alacağın hususi kanununa göre tahakkukundan sonra, ihtiyati tahakkukla hususi kanununa müstenit tahakkuk arasındaki fark, hususi kanununa müstenit tahakkuka göre düzeltilir.

Bu düzeltmenin yapılabilmesi için beyannameye müstenit tarhiyatta verilen beyannamenin tetkik edilerek kabul edilmiş olması, itirazlı tarhiyatta kesinleşmenin vukuu, Devlet Şûrasına müracaat edilmiş olan hallerde Devlet Şûrasından nihai bir kararın çıkmış olması lazımdır.

İhtiyati tahakkuk mevzuu olan devre beyannamesinin, verildiği tarihten itibaren **en geç iki ay** içinde tetkiki mecburidir. Bu müddet içinde tetkik yapılmadığı takdirde, bu sebeple düzeltme geciktirilmez.

İhtiyati tahakkuka itiraz: –Madde 20

Haklarında ihtiyati tahakkuk üzerine ihtiyati haciz tatbik olunanlar ihtiyati tahakkuk sebeplerine ve miktarına 15 inci madde gereğince itirazda bulunabilirler.

IV - Diğer korunma hükümleri

Amme alacaklarında rüçhan hakkı: –Madde 21

Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur. (Ek hüküm: 30/3/2006-5479/4 md.) Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.

Rehinli alacaklıların hakları mahfuzdur. (Değişik ikinci cümle: 28/2/2018-7101/47 md.) Gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan sonra gelir.

(Değişik son fıkra: 30/3/2006-5479/4 md.) Borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dahil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur.

Amme alacaklarını kesip ödemek mecburiyetinde olanlar: –Madde 22

Amme alacağını borçlusundan kesip tahsil dairesine ödemek mecburiyetinde olan hakiki ve hükmi şahıslar, bu vazifelerini kanunlarında veya bu kanunda belli edilen zamanlarda yerine getirmedikleri takdirde, ödenmeyen alacak bu hakiki ve hükmi şahıslardan bu kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları: –Madde 22/A

(Değişik: 28/11/2017-7061/7 md.)

Maliye Bakanı, aşağıdaki ödeme ve işlemlerde, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

1. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin yapacağı her türlü ödemelerde,
2. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde,

3. Kanun ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemelerde,
4. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli tarifelerde yer alan ticaret sicil harçlarından kayıt ve tescil harçları, noter harçlarından senet, mukavelename ve kâğıtlardan alınan harçlar, tapu ve kadastro harçlarından tapu işlemlerine ilişkin alınan harçlar, gemi ve liman harçları ile (8) sayılı tarifeye konu harçlar (diploma harçları hariç) ve trafik harçlarına mevzu işlemlerde,
5. 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcına mevzu işlemlerde.

Bu madde kapsamında zorunluluk getirilen ödemelere ilişkin olarak işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere, yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder. Şu kadar ki bu hükmün uygulanmasında diğer kamu idarelerinin alacaklarına karşılık kesinti yapılması gereken hallerde kesinti tutarı garameten taksim olunur.

Takibata selahiyetli tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum

ve kuruluşlara dört bin **Türk lirası** idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren **bir ay** içinde ödenir. İdari para cezasına karşı tebliğ tarihini takip eden **otuz gün** içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.

Tahsil edilen amme alacaklarından yapılacak reddiyat sebebiyle mahsuplar: –Madde 23

Tahsil edilip de kanuni sebeplerle reddi icabeden amme alacakları, istihkak sahiplerinin reddiyatı yapacak olan amme idaresine olan muaccel borçlarına mahsup edilmek suretiyle reddolunur.

Umumi bütçeden reddedilen paralar arasında hususi idarelerle belediyelere ait olan kısımları ret ve mahsup olunduğu senede bu idareler nam ve hesabına ayrılacak hisselerden Hazinece tevkif ve mahsup olunur.

İptal davası açılması: –Madde 24

Amme borçlusunun bu kanunun 27, **28, 29 ve 30** uncu maddelerinde yazılı tasarruf ve muamelelerinin iptali için umumi mahkemelerde dava açılır ve bu davalara diğer işlere takdimen umumi hükümlere göre bakılır.

İptal talebinde muhatap: –Madde 25

İptal borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimselerle, bunların mirasçılara ve suiniyet sahibi diğer üçüncü şahıslara karşı istenir.

Hükümsüz sayılmada zamanaşımı: –Madde 26

27, **28, 29 ve 30** uncu maddelerde sözü geçen tasarrufların vukuu tarihinden **beş yıl** geçtikten sonra mezkûr maddelere istinaden dava açılamaz.

İvazsız tasarrufların hükümsüzlüğü: –Madde 27

Amme alacağını ödememiş borçlulardan, müddetinde veya hapsen tazyikına rağmen mal beyanında bulunmıyanlarla, malı bulunmadığını bildiren veyahut beyan ettiği malların borcuna kifayetsizliği anlaşılanların ödeme müddetinin başladığı tarihten geriye doğru **iki yıl** içinde veya ödeme müddetinin başlamasından sonra yaptıkları bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar hükümsüzdür.

Bağışlama sayılan tasarruflar: –Madde 28

Yirmi yedinci maddenin tatbiki bakımından aşağıdaki tasarruflar bağışlama hükmündedir:

1. Üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan hısımlariyle, eşler ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) sıhri hısımlar arasında yapılan ivazlı tasarruflar,
2. Kendi verdiği malın, aktin yapıldığı sıradaki değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler,
3. Borçlunun kendisine yahut üçüncü bir şahıs menfaatine kaydı hayat şartıyla irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler.

Hükümsüz sayılan diğer tasarruflar: –Madde 29

Amme alacağını ödemeyen borçlulardan müddetinde veya hapsen tazyikına rağmen mal beyanında bulunmayanlarla, malı bulunmadığını bildiren veyahut beyan ettiği malların borcuna kifayetsizliği anlaşılanların ödeme müddetinin başladığı tarihten geriye doğru **iki yıl** içinde veya ödeme müddetinin başlamasından sonra yaptıkları tasarruflardan aşağıda belirtilenler hükümsüzdür:

1. Borçlunun teminat göstermeyi evvelce taahhüt etmiş olduğu haller müstesna olmak üzere borçlu tarafından mevcut bir borcu temin için yapılan rehinler,
2. Borca karşılık para veya mütat ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemeler,
3. Vadesi gelmemiş bir borç için yapılan ödemeler.

Amme alacağının tahsiline imkan bırakmamak maksadiyle yapılan tasarruflar: –Madde 30

Borçlunun malı bulunmadığı veya borca yetmediği takdirde amme alacağının bir kısmının veya tamamının tahsiline imkan bırakmamak maksadiyle borçlu tarafından yapılan bir taraflı muamelelerle borçlunun maksadını bilen veya bilmesi لازمgelen kimselerle yapılan bütün muameleler tarihleri ne olursa olsun hükümsüzdür.

Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetleri: –Madde 31

27, **28, 29 ve 30** uncu maddelerde sözü edilen tasarruf ve muamelelerden faydalananlar elde ettiklerini, elden çıkarmışlarsa takdir edilecek bedelini vermeye bu kanun hükümleri dairesinde vermeye mecburdurlar. Bunlar karşılık olarak verdikleri şeyden dolayı alacaklı amme idaresinden bir talepte bulunamazlar.

Tasfiye halinde vazifeliler: –Madde 32

Hükmi şahısların tasfiyesinde bunların borçlu bulundukları amme alacaklarını ödeme ve bu kanun hükümlerinin tatbikiyla ilgili vecibeleri tasfiye memurlarına, hükmi şahsiyeti olmayan ortaklıklarla yabancı kurumların Türkiye'deki şube, ajans ve mümessilliklerinin tasfiyesinde bunların vecibeleri tasfiyeyi yürütenlere geçer.

Tasfiye halinde mesuliyet: –Madde 33

Tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler, tasfiyenin başladığını **üç gün** içinde ilgili tahsil dairelerine bildirmek mecburiyetindedirler.

Tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler, amme idarelerinin her türlü alacaklarını ödemedi veya ödemek üzere ayırmadan önce tasfiye sonucunda elde edileni dağıtamazlar veya bunlar üzerinde her hangi bir şekilde tasarrufta bulunamazlar. Aksi halde tahakkuk etmiş ve edecek amme alacaklarından tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler şahsen ve müteselsilen mesul olurlar. Bu mesuliyet yapılan tasarrufların ifade ettiği para miktarını geçemez.

Bunların ödedikleri borçlar için amme alacağı ödenmeden kendilerine dağıtım yapılmış olanlara rücu hakları mahfuzdur.

Ortaklığın feshini isteme: –Madde 34

Borçluya ait mal bulunmadığı veya amme alacağını karşılamaya yetmediği yahut borçlu veya ortaklık tarafından bu kanuna göre teminat gösterilmediği takdirde, borçlunun sermayesi eshama münkasim olmayan ortaklıklardaki hisselerinden amme alacağının tahsili için genel hükümler dairesinde ortaklığın feshi istenebilir.

Sermayesi eshama münkasim komandit şirketlerinin komandite şeriklerinin borçları için bu madde hükmü mezkûr şirketler hakkında da tatbik olunur.

Limited şirketlerin amme borçları: –Madde 35

Limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.

(Ek fıkra: 4/6/2008-5766/3 md.) Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

(Ek fıkra: 4/6/2008-5766/3 md.) Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu:

Mükerrer Madde 35 –

Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliğı olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceğı anlaşılan amme alacakları, kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliğı olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu madde hükmü, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye'deki mümessilleri hakkında da uygulanır.

Tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanuni temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını kaldırmaz.

Temsilciler, teşekkülü idare edenler veya mümessiller, bu madde gereğince ödedikleri tutarlar için **asıl** amme borçlusuna rücu edebilirler.

Birleşme, devir, bölünme ve şekil değiştirme halleri: –Madde 36

(Değişik : 20/6/2001 -4684/24 md.)

Bu Kanunun tatbiki bakımından;

- a)** İki veya daha ziyade hükmî şahsın birleşmesi halinde yeni kurulan hükmî şahıs,
- b)** Devir halinde devir alan hükmî şahıs,
- c)** Bölünme halinde bölünen hükmî şahsın varlıklarını devralan hükmî şahıslar,
- d)** Şekil değiştirme halinde yeni hükmî şahıs,

Birleşen, devir alınan, bölünen veya eski şekildeki hükmi şahıs ve şahısların yerine geçer.

Yurt dışı çıkış tahdidi: –Madde 36/A

(Mülga: 13/2/2011-6111/165 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ödeme

Ödeme zamanı ve önce ödeme: –Madde 37

Amme alacakları hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacakları Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren **bir ay** içinde ödenir.

Bu ödeme müddetinin son günü amme alacağının vadesi günüdür.

Amme borçlusu isterse borcunu belli zamanlardan önce ödeyebilir.

Taksitlerin zamanında ödenmemesi: –Madde 38

(Mülga: 22/7/1998 – 4369/82 md.)

Ödeme yeri: –Madde 39

Hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmemiş amme alacakları, borçlunun ikametgahının bulunduğu yer tahsil dairesine ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmiş olsun olmasın borçlunun alacaklı tahsil daire-sindeki hesabı bildirmek şartıyla diğer tahsil dairelerine de ödeme yapılabilir. Bu fıkra gere-ğince yapılacak ödemeler tahsildarlara yapılamaz.

Ödeme şekli, makbuz: –Madde 40

Ödeme, alacaklı tahsil dairesinin salahiyetli ve mesul memurları tarafından verilecek makbuz karşılığı yapılır.

(Ek fıkra: 25/12/2003-5035/3 md.) Maliye Bakanlığı, ödemenin özel ödeme şekilleri kullanılmak suretiyle yapılması zorunluluğunu getirmeye yetkilidir. Bu yetki; tahsil daireleri, amme alacağının türü, ödeme zamanı ve bulunduğu safhalar itibarıyla topluca veya ayrı ayrı kullanılabilir.

Makbuz karşılığı yapılmıyan ödemelerle salahiyetli ve mesul memurlardan başkalarına yapılan ödemeler amme alacağına mahsup edilemez.

Amme alacaklarının tahsilinde kullanılan makbuzların şeklini ilgili amme idareleri tayin eder.

Borçlular makbuzlarını amme alacağının tahsil zamanaşımı müddeti sonuna kadar saklamaya ve salahiyetli memurlarca istendiğinde göstermeye mecburdurlar.

Makbuzun borçluya posta ile gönderilmesi gerektiği hallerde posta masrafı alacaklı amme idaresine aittir.

Hususi kanunlarındaki makbuz verilmesinden başka şekillerde yapılan tahsilata ait hükümler mahfuzdur.

Hususi ödeme şekilleri: –Madde 41

Maliye Vekaletinin tayin edeceği yerlerde, nevileri mezkûr Vekaletçe tespit edilecek amme alacakları, bu Vekaletçe isimleri belirtilecek bankalar delaletiyle veya postaneler vasıta kılınmak suretiyle ödenebilir.

Maliye Vekaleti bu madde gereğince ödeme yapılmasını ihtiyar ettiği takdirde, ödemenin:

1. Çizgili çek kullanılmak suretiyle,
2. Mükellef hesabından aynı bankadaki ilgili vergi dairesi veya Merkez Bankası hesabına münakale suretiyle,
3. Vergi dairelerinin veya Merkez Bankasının hesabı bulunan bankalara bu daireler hesabına ödeme suretiyle,
4. Postaneler vasıta kılınmak suretiyle,
5. (Ek: 30/7/2003-4962/2 md.) Banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle, yapılmasını düzenlemeye salahiyetlidir.

Bankalarca tahsil edilen veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımı karşılığı olarak ödenmesi gereken paraların T.C. Merkez Bankasına aktarılması süresi, tahsil edildikleri tarihten itibaren azami **7**, kredi kartı ile yapılan ödemelerde, işlem tarihini takip eden günden itibaren azami **20**, postaneler vasıta kılınmak suretiyle yapılan ödemelerde, yapılan ödemelerin ilgili vergi dairelerine intikal ettirilme süresi, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren azami **10 gündür**.

Maliye Bakanlığı bu süreyi aşmamak üzere alacak türleri ve/veya bankalar itibarıyla farklı süreler tayin etmeye yetkilidir.

Bankalarca tahsil edilen veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımı karşılığı olarak ödenmesi gereken paralar süresinde T.C. Merkez Bankasına aktarılmadığı, postaneler vasıtasıyla yapılan ödemeler süresinde vergi dairelerine intikal ettirilmediği takdirde, sözkonusu amme alacağı, tahsilatı yapan bu kuruluşlardan gecikme zammı tatbik edilmek suretiyle tahsil edilir.

Tahsilatı yapan veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanımından dolayı ödeme yapması gereken banka şube müdürleri, tahsil edilen paraların belirlenen sürelerde T.C. Merkez Bankasına aktarılmasından, postane veya posta çek merkezi müdürleri ise postane

vasıta kılınarak yapılan ödemelerin belirlenen sürelerde ilgili vergi dairelerine intikal ettirilmemesinden sorumludurlar.

(Ek: 30/7/2003-4962/2 md.) Bankalar amme alacaklarının kredi kartı, banka kartı ve benzeri kartlar ile ödenmesi sırasında amme borçlusundan komisyon alabilirler. Maliye Bakanlığı, kredi kartı, banka kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle yapılacak ödemelerde komisyon ödenmemesi için amme alacağının vade tarihinden (bu tarih dahil) azami **20 gün** öncesine kadar belirlenecek bir sürede ödeme yapılması şartını getirmeye, ödemelerin; komisyonsuz veya komisyon karşılığı yapılma şekillerinden birini veya her ikisini birlikte kullandırmaya yetkilidir.

Çekle veya münakale emri ile ödemeye ait hususi hükümler: –Madde 42

Çizgili çekle yapılan ödemeler Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir, ancak:

- 1.** Amme alacağının ödenmesi için düzenlenen çek ilgili vergi dairesi adına, emre muharrer olmadığı kaydı ile ve bir banka üzerine çekilir. Alacağın teşhisine yaramak ve Ticaret Kanununa aykırı olmamak üzere çek üzerine dercedilecek malûmatı tespit etmeye Maliye Vekaleti salahiyetlidir.
- 2.** Çek veya münakale emrinin veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar ile yapılan ödenin herhangi bir sebeple tediye edilmemesi halinde amme alacaklısının borçluya karşı rücu hakkı mahfuzdur.

2 numaralı fıkra gereğince muamele yapıldığı takdirde çek veya münakale emrinin kabul edilmemesi keyfiyeti tevsik ve bu durum münakale istiyene, keşideciye veya bunların temsilcilerine tebliğ edilerek kabul edilmeyen çek iade olunur.

Çeklerde tanzim tarihi: –Madde 43

Çekler tahsil dairesine, postaya veya bankaya verildiği tarihle veya **en çok bir gün** evvelki tarihle tanzim edilmiş olmalıdır. Daha eski tarihli çekler kabul edilmez.

Hususi ödeme şekillerinde ödeme tarihi: –Madde 44

41 inci maddeye göre yapılan ödemelerde çekin tahsil dairesine veya bankaya verildiği, paranın bankaya veya postaneye yatırıldığı, banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar ile yapılan ödemelerde işlemin kartla yapıldığı, münakale emri üzerine paranın tahsil dairesi hesabına geçtiği gün ödeme yapılmış sayılır.

42 nci maddenin 2 numaralı fıkrası hükmü mahfuzdur.

Vergi cüzdanları: –Madde 45

Vergi, resim gibi belli bir amme alacağı ile devamlı surette mükellef tutulanlar adına tahakkuk ettirilen amme alacakları ile bunlardan yapılan tahsilatı göstermek üzere vergi cüzdanları düzenlenir.

Vergi cüzdanlarının fiyatını, ihtiva edeceği bilgileri, cüzdan almaya dair şekil ve esasları, hangi vergiler hakkında uygulanacağını, kimlere verileceğini ve uygulama zamanını tespitte Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir. Diğer amme idareleri, alacaklarının mahiyetine uygun olarak bu cüzdanların şeklinde ve kullanılış tarzında değişiklik yapabilirler.

Vergi cüzdanı mükelleflere bedeli karşılığında verilir.

Vergi cüzdanlarındaki her türlü bilgiler tahsil daireleri tarafından, tahsile dair kayıtlar ise tahsil daireleri, postaneler veya bankalar tarafından yazılır, imzalanır ve mühürlenir.

Tahsil daireleri, bankalar ve postaneler tarafından vergi cüzdanlarına yapılan kayıtlar damga vergisinden muaftır.

Ödemenin ispatı: –Madde 46

Amme alacağının ödendiği, yetkili ve mesul memurlar tarafından verilen makbuzlar ile tahsil daireleri, bankalar veya postaneler tarafından vergi cüzdanlarına yazılarak, imzalanıp mühürlenerek tahsile ait kayıtlarla ispat olunabilir.

42 nci maddenin 2 numaralı fıkrası hükmü mahfuzdur.

Ödemenin mahsup edileceği alacaklar: –Madde 47

Amme alacağına karşılık rızaen yapılan ödemeler sırasıyla; ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş, içinde bulunulan takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak, aynı tarihte zaman aşımına uğrayacak alacaklarda her birine orantılı olarak, vadesi önce gelen ve teminatsız veya az teminatlı olana mahsup edilir. Ödemenin, alacak aslı ile fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde mahsup alacağın **asıl** ve fer'ilerine orantılı olarak yapılır.

Amme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar; önce parayı tahsil eden dairenin, artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tecil, tehir, gecikme zammı

Tecil: –Madde 48

Amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca; amme alacağı **36 ayı** geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabilir.

(Ek fıkra: 4/6/2008-5766/6 md.) Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin **Yeni Türk Lirasını** (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin **Yeni Türk Lirasını** aşan kısmın yarısıdır. Cumhurbaşkanı; bu tutarı **on katına** kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir.

Borcunun tecilini talep eden ancak, talepleri uygun görülmeyle reddedilen borçlular söz konusu borçlarını reddin tebliği tarihinden itibaren idarece **30 güne** kadar verilebilecek

ödeme süresi içinde ödedikleri takdirde bu amme alacağı ödendiği tarihe kadar faiz alınmak suretiyle tecil olunur.

Tecil salahiyetini kullanacak ve bu salahiyeti devredecek olanlar, Devlete ait amme alacaklarında ilgili vekiller, vilayet hususi idarelerine ait amme alacaklarında valiler, belediyelere ait amme alacaklarında belediye reisleridir.

(Değişik fıkra: 4/6/2008-5766/6 md.) **Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması halinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.**

(Değişik fıkra: 4/6/2008-5766/6 md.) **Tecil salahiyetini kullanacak ve bu salahiyeti devredecek olan makamlar; tecil edilecek amme alacaklarını tür ve tutar olarak belirlemeye, amme borçlu-**

sunun faaliyetine devam edip etmediğini esas alarak tecil edilecek alacakları tespit etmeye, tecilde taksit zamanlarını ve diğer şartları tayin etmeye ayrıca 213 sayılı Kanuna göre Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep hali kapsamındaki amme borçlularının, mücbir sebep halinin sona erdiği tarihe kadar ödemeleri gereken amme borçları ile mücbir sebep nedeniyle ödeme süreleri ertelenen amme borçlarını faiz alınmaksızın veya yürürlükteki faiz oranından daha düşük faiz oranıyla tecil etmeye yetkilidir.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi, değerini kaybeden teminatın veya mahcuz malların tamamlanmaması veya yerlerine başkalarının gösterilmemesi hallerinde amme alacağı muaccel olur. Tecil edilen amme alacağının gecikme zammı tatbik edilmeyen alacaklardan olması halinde, ödenen tecil faizleri iade veya mahsup edilmez.

Vergiye uyumlu mükelleflerin borçlarının tecili: –Madde 48/A

(Ek: 18/5/2017-7020/7 md.)

Devlete ait olup Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince takip edilen ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren vergi, resim, harç ve cezalar ile bu alacaklara bağlı gecikme faizi ve gecikme zammının vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş olmak ve aşağıdaki şartları taşımak koşuluyla vadesi **bir yılı** geçmemiş alacaklar, Maliye Bakanınca **36 ayı** geçmemek üzere faiz ve teminat alınarak tecil olunabilir.

Madde hükmünden yararlanacak borçlunun;

1. Başvuru tarihi itibarıyla **en az 3 yıl** süreyle; ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olması,
2. Başvuru tarihinden geriye doğru **3 yıla** ait vergi beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş olması (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.),

3. Bu madde kapsamına giren ve başvuru tarihi itibarıyla vadesi **1 yılı** geçmemiş borcunun borç ödemedede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödenememiş olması,

şarttır. Şu kadar ki, bu madde ile 48 inci maddeye göre tecil edilen veya özel kanunlara göre ödeme planına bağlanan borcun bulunması madde hükmünden yararlanılmasına engel teşkil etmez.

Bu madde kapsamında tecil edilen alacaklara, 48 inci maddeye göre belirlenen oranda faiz tatbik edilir.

Amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı beşyüz bin **Türk lirasını** (bu tutar dâhil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı beşyüz bin **Türk lirasını** aşan kısmın **%25'idir**.

Cumhurbaşkanı;

1. Teminatsız tecil tutarını; yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye, zorunlu teminat oranını **%50'ye** kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, yeniden kanuni orana getirmeye,
2. Borçlunun çok zor durum hâlinin tespitiinde kullanılmak üzere varlıklar, yükümlölükler ve nakit akımlarını esas alan mali göstergeler ile mali durumu tespiti yarayan diğler ölçütleri dayalı kriterleri belirlemeye, belirlenen kriterler çerçevesinde çok zor durum hâlini derecelendirmeye ve bu dereceleri dikkate alarak;
 - a) Tecil süresini **60 aya** kadar uzatmaya,
 - b) Farklı faiz oranları belirlemeye,
3. Tecil edilecek gecikme zammını, Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediğı Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinin (Yİ-ÜFE) aylık değışim oranları esas alınarak hesaplarmaya,
4. Madde hükmünü, alacaklı diğler amme idarelerini, alacak türlerini ve uyumlu borçlu kapsamına girebilecek borçlu kriterlerini belirleyerek uygularmaya (Devlete ait olup Maliye Bakanlığına bağı olanlar dışındaki tahsil dairelerince takip edilen alacaklar dâhil),

yetkilidir. Bu fıkranın (4) numaralı bendindeki yetkinin kullanılması hâlinde bu madde ile Maliye Bakanına tanınan yetkiler 48 inci maddede tanımlanan alacaklı amme idarelerinin tecile yetkili makamları tarafından kullanılır.

Maliye Bakanı;

1. Tecil edilecek amme alacağını tür ve tutar olarak belirlemeye,
 2. Tecilde taksit zamanlarını, ödemelerin başlayacağı ayı, tecil talep tarihini takip eden aydan başlamak üzere **12 ayı** geçmeyecek şekilde belirlemeye, ödeme dönemlerini, **azami altı ayda** bir yapılacak şekilde düzenlemeye,
 3. Tecilde diğer şartları belirlemeye,
- yetkilidir.

Maliye Bakanı, tecil yetkisini, sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla oluşturulacak tecil komisyonlarına devredebilir. Komisyonların teşkili ile çalışma usul ve esasları Maliye Bakanınca belirlenir.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi nedeniyle muaccel olan amme alacağının tecili, talep edilmesi hâlinde **en fazla iki defa** geçerli sayılabilir.

Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması hâlinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.

Tecil edilen amme alacağının ikimilyon **Türk lirasını** (bu tutar dâhil) aşmaması, mahcuz malın 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan mal olması ve bu Kanuna göre belirlenmiş değerinin **%50'sinden** aşağı olmamak üzere satış bedelinin **%50'sinin** tahsil dairesine ödenmesi şartıyla mahcuz malın satışına izin verilir. Bu takdirde, kalan tecilli borç tutarı için zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması

şartıyla satılan mal üzerindeki haciz kaldırılır. Bu hüküm ikimilyon **Türk lirasını** aşan tecilli borçlarda, değeri ikimilyon **Türk lirasına** kadar olan mahcuz mallar için uygulanır.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi hâlinde tecil talep tarihinden itibaren **5 yıl** geçmedikçe bu madde hükümlerinden, sekizinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yararlanılamaz.

Bu madde kapsamında tecil edilen amme alacakları hakkında 48 inci maddenin yedinci fıkrası hükümleri uygulanır ve tecil edilen gecikme zammının (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanmış olması hâlinde gecikme zammı hesabı 51 inci maddeye göre düzeltilir.

Muhtelif kanunlarda vergi borcu bulunmadığına ilişkin şartları içeren hükümler çerçevesinde 48 inci maddeye yapılan atıflar bu maddeye de yapılmış sayılır.

İcranın kaza mercilerince tehiri: –Madde 49

İdarece tecil edilmiş bir amme alacağı hakkında kaza mercilerince icranın tehiri kararı verilmişse: Kaza mercilerinin tehir müddeti tecil müddetinden az olduğu takdirde; tecil olunan alacak icranın tehiri müddetinin sonundan tecil müddeti sonuna kadar olan müddet içinde ve kaza mercilerinin tehiri dolayısıyla zamanında ödenmemiş borç miktarıyla birlikte yeniden taksite bağlanarak alınır. Kaza mercilerinin tehir müddeti tecil müddetinden çok ise; evvelce yapılan tecil hükümsüzdür.

Takibatın kaza mercilerince tehiri kanuni tecil müddetini aştığı takdirde tecil müddeti uzatılmaz.

Ölüm halinde takibin geri bırakılması: –Madde 50

Karısı yahut kocası, kan ve sıhriyet itibariyle usul veya furuundan birisi ölen borçlu hakkındaki takip ölüm günü ile beraber **üç gün** için geri bırakılır.

Borçlunun ölümü halinde terekenin borçlarından dolayı ölüm günü ile beraber **üç gün** için takip geri bırakılır. **Üç günün** bitiminde terekenin borçları için takibata devam olunur.

Mirasçılar, mirası kabul veya ret etmemişlerse bu hususta Medeni Kanundaki muayyen müddetler geçinceye kadar takip geri bırakılır.

Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı: –Madde 51

(Değişik: 25/12/2003-5035/4 md.)

Amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı **% 2,5** oranında gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir.

Gecikme zammı birmilyon liradan az olamaz.

Gecikme zammı; 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan vergi ziyai cezalarında bu madde uyarınca belirlenen oranda, mahkemeler tarafından verilen ve ceza mahiyetinde olan amme alacaklarında ise bu oranın yarısı ölçüsünde uygulanır. Bunların dışındaki ceza mahiyetinde olan amme alacaklarına gecikme zammı tatbik edilmez.

Cumhurbaşkanı, gecikme zammı oranlarını aylar itibarıyla topluca veya her ay için ayrı ayrı, yüzde onuna kadar indirmeye, gecikme zammı oranı ile gecikme zammı asgari tutarını **iki katına** kadar artırmaya, ayrıca gecikme zammı oranını aylar itibarıyla farklı olarak belirlemeye ve gecikme zammını bileşik faiz usulüyle aylık, üç aylık, **altı** aylık veya yıllık olarak hesaplarmaya yetkilidir.

Gecikme zammında tatbik müddeti ve diğer hükümler: –Madde 52

Gecikme zammının tatbik müddeti, amme alacağının tecilinde tecilin yapıldığı, iflas halinde iflasın açıldığı, aciz halinde bu durumun sabit olduğu güne kadar olan müddettir.

Gecikme zammının önceden borçluya bildirilmesi gerekmez.

Aslın ödenmiş olması gecikme zammının takip ve tahsiline mani değildir.

Köylerde gecikme zammı: –Madde 53

Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek vergiler hariç olmak üzere belediye sınırları dışındaki köylerde tahsildarlar tarafından tahsil olunan amme alacakları ödeme süresi içinde ödenmediği takdirde bunlar için yalnız **% 10** gecikme zammı uygulanır.

Ödeme müddeti geçmiş olmasına rağmen tahsildarların gidemediği köylerdeki borçlulara bu zam, tahsildarın ilk uğradığı zaman içinde borçlarını ödemedikleri takdirde tatbik olunur.

İKİNCİ KISIM

Amme alacağının cebren tahsili

BİRİNCİ BÖLÜM

Cebren tahsil ve takip esasları

Cebren tahsil ve şekilleri: –Madde 54

Ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağı tahsil dairesince cebren tahsil olunur. Cebren tahsil aşağıdaki şekillerden herhangi birinin tatbiki suretiyle yapılır:

1. Amme borçlusu tahsil dairesine teminat göstermişse, teminatın paraya çevrilmesi yahut kefilin takibi,
2. Amme borçlusunun borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi,
3. Gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflasının istenmesi.

Ödeme emri: –Madde 55

Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, **15 gün** içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur.

Ödeme emrinde borcun **asıl** ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar **üç ayı** geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114 üncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmedigi takdirde hakkında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir.

Belediye hududu dışındaki köylerde bulunan borçlulara ödeme emirleri muhtarlıkça tebliğ olunur. Ödeme emirlerinin muhtarlığa tevdi tarihinden itibaren **15 gün** içinde tebligat yapılmadığı takdirde ödeme emirleri tebliğ edilmemiş olan borçluların isimleri ödeme emri hüküm ve mahiyetindeki bir "ödeme cetveline" alınarak borçlular borçlarını ödemeye ve mal bildiriminde bulunmaya çağırılırlar. Ödeme cetveli köy ihtiyar kurulu kapısına bir örneği de köyde herkesin görebileceği umumi bir mahalle **10 gün** müddetle asılmak suretiyle tebliğ olunur ve cetvelin asıldığı köy muhtarlığınca münadi vasıtasıyla ilan olunur. Cetvel asılırken ve indi-

rilirken keyfiyet muhtarlıkça zabıt varakasıyla tespit edilir. Cebren tahsil ve takip ödeme emrinin tebliğı veya ödeme cetvelinin indirilmesi tarihinde başlamış olur.

Borcunu vadesinde ödemeyenlere ait malları elinde bulunduran üçüncü şahıslardan bu malları **15 gün** içinde bildirmeleri istenir.

Teminatlı alacaklarda takip: –Madde 56

Karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun **15 gün** içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı borçluya bildirilir. **15 gün** içinde borç ödenmediği takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağı tahsil edilir.

Kefil ve yabancı şahıs veya kurumlar mümessillerini takip: –Madde 57

Kefil ve yabancı şahıs veya kurumların mümessilleri bu kanun hükümlerine göre ve aynen **asıl** borçluların tabi tutuldukları usullerle takip olunur.

Ödeme emrine itiraz: –Madde 58

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren **15 gün** içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

İtiraz komisyonu bu itirazları **en geç 7 gün** içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

Borcun tamamına bu madde gereğince vakı itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren **15 gün** içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vakı itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz.

Mal bildirimi: –Madde 59

Mal bildirimi, borçlunun gerek kendisinde, gerekse üçüncü şahıslar elinde bulunan mal, alacak ve haklarından borcuna yetecek miktarın, nevini, mahiyetini, vafını, değerini ve her türlü gelirlerini veya haczi kabil mal veya geliri bulunmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını ve buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceğini yazı ile veya sözle tahsil dairesine bildirmesidir.

Köylerde mal bildirimi, Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek vergiler dışında kalan amme borçları için köy muhtarlığına da yapılabilir.

Sözle bildirim halinde kayfiyet bir zabıtle tespit edilir. Her iki halde bildirimin yapıldığına dair amme borçlusuna pulsuz makbuz verilir.

Mal bildiriminde bulunmıyanlar: –Madde 60

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, 15 günlük müddet içinde borcunu ödemediği ve mal bildiriminde de bulunmadığı takdirde mal bildiriminde bulununcaya kadar **bir defaya** mahsus olmak ve **üç ayı** geçmemek üzere hapisle tazyik olunur.

Hapisle tazyik kararı, ödeme emrinin tebliğini ve 15 günlük müddetin bitmesini mütaakıp tahsil dairesinin yazılı talebi üzerine icra tetkik mercii hakimi tarafından verilir.

Bu kararlar Cumhuriyet Savcılığınca derhal infaz olunur.

İcra tetkik mercii hakimi tarafından verilen hapsen tazyik kararları her türlü harc ve resimden muaftır.

Mal edinme ve mal artmaları: –Madde 61

Mal bildiriminde, malı olmadığını gösteren veyahut borca yetecek kadar mal göstermemiş olan borçlu, sonradan edindiği malları ve gelirindeki artmaları, edinme ve artma tarihinden başlayarak **15 gün** içinde tahsil dairesine bildirmeye mecburdur.

Haciz: –Madde 62

Borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur.

(Ek fıkra: 16/7/2004-5228/12 md.) Maliye Bakanlığı amme alacaklarının takibinde haczolunacak malların tespiti amacıyla yapılacak mal varlığı araştırmasının şekli, alanı ve kapsamı ile araştırma yapılacak amme alacaklarının türü ve tutarını belirlemeye yetkilidir. Bu yetki alacaklı amme idaresi itibarıyla da kullanılabilir.

Borçlu tarafından başkasının olduğu beyan veya üçüncü şahıs tarafından ihtiyaten haciz veya istihkak iddia edilmiş bulunan malların haczi en sonraya bırakılır.

Ancak haczolunan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan, borçlu, borcun itfasına yetecek menkul mal veya vadesi gelmiş sağlam alacak gösterirse gayrimenkul üzerinde haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacak da haczolunur.

Şu kadar ki, bu suretle mahcuz kalan gayrimenkulün idare ve işletmesine ve hasılat ve menfaatlerine tahsil dairesi müdahale etmez.

Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.

Diğer hakların paraya çevrilmesi: –Madde 63

Tahsil dairesi, borçlunun haklarını tasfiye bakımından onun haiz olduğu bütün salahiyetleri kullanarak bir intifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras veya iştirak halinde tasarruf olunan bir mal hissesi gibi malların paraya çevrilebilir hale gelmesini genel hükümler dairesinde sağlar. Bu suretle paraya çevrilebilir hale gelen mallar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Haciz varakası: –Madde 64

Haciz muameleleri, tahsil dairelerince düzenlenen ve alacaklı amme idaresinin, mahalli en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılır.

Bu varakaların şekli ve ihtiva edeceği bilgiler Maliye Vekaletince belirtilir.

Köylerde haciz: –Madde 65

Köylerde ve Köy Kanunu tatbik edilen bucaklarda menkul mal haczi haciz varakası üzerine köy ihtiyar kurullarınca yapılır.

Bu yerlerde gerek görülen hallerde Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek vergiler için muhtarın veya ihtiyar kurulu üyelerinden birinin huzuriyle tahsil dairesine menkul mal haczi yaptırmaya o mahallin en büyük mal memuru yetkilidir.

Borçlu elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları: –Madde 66

Borçlu, elinde bulunan bir malı üçüncü şahsın mülkü veya rehni olarak gösterdiği yahut üçüncü bir şahıs tarafından o mal üzerinde mülkiyet veya rehin hakkı iddia edildiği takdirde, haczi yapan memur bunu haciz zaptına geçirir. Keyfiyet, iddia borçlu tarafından yapılmışsa üçüncü şahsa, üçüncü şahıs tarafından yapılmışsa borçluya bildirilir.

Tahsil dairesi, haciz zaptını aldığı tarihten itibaren **7 gün** içinde iddiayı reddetmediği takdirde istihkak iddiasını kabul etmiş sayılır. Üçüncü şahıs, tebliğ tarihinden itibaren **7 gün** içinde itiraz etmediği takdirde istihkak iddiası dinlenmez.

İstihkak iddiası tahsil dairesince kabul edilmez veya borçlu tarafından istihkak iddiasına itiraz edilirse, **7 gün** içinde mahkemeye müracaat etmesi lüzumu tahsil dairesince üçüncü şahsa bildirilir. Müddetinde dava açılmadığı takdirde istihkak iddiasından vazgeçilmiş sayılır.

Üçüncü şahıs elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları:

–Madde 67

Haczedilen mal borçlunun elinde olmayıp da; mal üzerinde mülkiyet veya rehin hakkı iddia eden üçüncü bir şahıs elinde ise keyfiyet, haczi yapan memur tarafından haciz zaptına geçirilir. Malın borçluya ait olduğu iddiasında bulunan tahsil dairesi keyfiyeti alacaklı amme idaresine bildirir. Alacaklı amme idaresi bildirme tarihinden itibaren **15 gün** içinde dava açmadığı takdirde istihkak iddiası kabul edilmiş sayılır.

Borçlu ile birlikte ikamet etmekte olan şahıslar tarafından istihkak iddiasında bulunulduğu takdirde mal borçlunun elinde sayılır.

İstihkak iddiaları ile ilgili diğer hükümler: –Madde 68

İstihkak davalarına bakmaya haczi yapan tahsil dairesinin bulunduğu mahal mahkemesi salahiyetlidir. İstihkak davaları diğer işlere takdimen görülür.

Davacı takibin tehirini istediği takdirde kendisinde mevcut delillerin mahiyetine göre ve muhtemel zarara karşı kafi teminat alınmak suretiyle takibin tehirine mahkemece karar verilebilir.

İstihkak davası üzerine takibin tehirine karar verilir ve neticede dava reddolunursa, dava mevzuunu teşkil eden mahcuz malın değerinin **% 10** u tutarında tazminat hükmolunur.

Amme idareleri arasında hacze iştirak: –Madde 69

Her amme idaresi, diğ er bir amme idaresi tarafından yapılan hacizlere, amme alacağı bu haciz tarihinden önce tahakkuk etmiş olmak şartıyla, haczedilen mallardan herhangi biri paraya  evrilinceye kadar iştirak edebilir.

Hacze iştirak halinde, hacizli malın bedelinden ilk önce haczi yapan dairenin alacağı tahsil olunur. Artanı hacze iştirak tarihi sırası ile alacaklarına mahsup edilmek üzere, hacze iştirak eden dairelere ödenir.

Haczedilemiyecek mallar: –Madde 70

Aşağıda gösterilen mallar haczedilemez:

1. 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve mahalli idarelerin malları hariç olmak üzere Devlet malları ile hususi kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar.
2. Borçlunun şahsı ve mesleği için gerekli elbise ve eşyası ile, borçlu ve ailesine gerekli olan yatak takımları ve ibadete mahsus kitap ve eşyası,
3. Vazgeçilmesi kabil olmayan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası,
4. Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve taşıtları ve diğer teferruat ve tarım aletleri; çiftçi değilse sanat ve mesleği için gerekli olan alet ve edevatı ve kitapları; arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük taşıt sahiplerinin ancak geçimlerini sağlayan taşıt vasıtaları,
5. Borçlu veya ailesinin geçimleri için gerekli ise, borçlunun tercih edeceği bir süt veren mandası veya ineği veyahut üç keçi veya koyunu ve bunların üç aylık yem ve yataklıkları,

- 6.** Borçlu ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacakları ile;
- a)** Borçlu çiftçi ise ayrıca gelecek mahsul için gerekli olan tohumluğu,
- b)** Borçlu bağ, bahçe veya meyva ve sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan bağ, bahçe ve bu işler için gerekli bulunan alat ve edevatı, malzemesi ve fide ve tohumluğu,
- c)** Geçimi hayvan yetiştirmeye munhasır olan borçlunun kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan miktarda hayvan ile bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları,
- 7.** Memleketin ordu ve zabıta hizmetlerinde malül olanlara bağlanan emekli aylıkları ile, bu kabil kimselerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar ve ordunun hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dalış ikramiyeleri,
- 8.** Bir yardım sandığı veya derneği tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan aylıklar,
- 9.** Vücut ve sağlık üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak zarar görenin kendisi veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi gereken paralar,

- 10.** Askerlik malüllerine, şehit yetimlerine verilen harb malüllüğü zammı ile, 1485 sayılı kanun gereğince verilen tekel beyiyeleri,
- 11.** Borçlunun haline münasip evi “ancak evin değeri fazla ise bedelinden haline münasip bir yer alınabilecek miktarı borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılabilir”,
- 12.** Harcırah Kanununa göre yapılan ödemeler,
- 13.** 2022 sayılı Kanun uyarınca bağlanan aylıklar.

Kısmen haczedilebilen gelirler: –Madde 71

Aylıklar, ödenekler, her çeşit ücretler, intifa hakları ve hasılatı, ilama bağlı olmayan nafakalar, emeklilik aylıkları, sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirler kısmen haczolunabilir. Ancak haczolunacak miktar bunların **üçte birinden** çok **dörtte birinden** az olamaz.

Asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin **onda birinden** fazlası haczolunamaz.

Yetişmemiş mahsullerin haczi: –Madde 72

Yetişmemiş her nevi toprak ve ağaç mahsulleri, yetişmeleri zamanından geriye doğru **iki ay** içinde haczolunabilir. Bu suretle haczedilmiş olan mahsullerin borçlu tarafından başkasına devri, haczi yapan tahsil dairesine karşı hükümsüz olup takibatın devamına engel olmaz.

Bu hüküm alacağı gayrimenkul rehni ile sağlanmış olan alacaklının, mütemmim cüz'ü olarak gayrimenkulün yetişmemiş mahsulleri üzerinde haiz olduğu hakkı kaldırmaz. şu kadar ki, alacaklı rehnin paraya çevrilmesi için mahsullerin yetişmesinden önce takip isteğinde bulunmuş olmalıdır.

Haczin neticeleri: –Madde 73

Borçlu, alacaklı amme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamaz. Haczi koyan tahsil dairesi buna aykırı hareketin cezai mucip olduğunu borçluya ihtar eder.

Haczedilmiş olan mal üzerinde üçüncü şahsın zilyedlik hükümlerine istinaden hüsnüniyetle elde ettiği haklar mahfuzdur.

Hüsnüniyet kaidelerine aykırı olarak hacizli mal üzerinde üçüncü şahsın elde ettiği hakların, alacaklının haczi ile o mala taallük eden haklarını ihlal ettiği nispette butlanına mahkemece hükmolunur.

Paraya çevirme: –Madde 74

Elde edilen her türlü mallar satılarak paraya çevrilir.

Satıştan elde edilen bedelden, takip masrafları ve takip edilen amme alacağı düşüldükten sonra geriye kalan kısım borçlunun ödeme zamanı gelmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçlarına mahsup edilir ve artanı, hacze iştirak etmiş başka daire yoksa borçluya verilir, hacze iştirak etmiş başka daire varsa, artan kısımdan evvela bu dairelerin alacakları ayrıldıktan sonra, bakiyesi borçluya verilir.

Satıştan elde edilecek bedelin amme alacağından önce ödenmesi gereken borçlarla, takip giderlerini geçmiyeceği kesin olarak biliniyorsa, hacizli malın satışını tahsil dairesi tehir edebilir. Şu kadar ki, alacağı amme idaresi alacağından önce gelenlerin takip hakları mahfuzdur.

Bazı hallerde haczin kaldırılması: –Madde 74

(Ek:21/3/2018-7103/2 md.)

Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince haczedilen mal üzerindeki hacizler aşağıdaki şartların sağlanması halinde kaldırılır.

1. Mahcuz malın bu Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan mallardan olması.
2. Mahcuz mala biçilen değer ile **%10** fazlasının, ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesine ödenmesi (Şu kadar ki, madde kapsamında ödenecek tutar, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan ödeme zamanı gelmiş, tecil edilmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçların toplamından fazla olamaz).
3. Mahcuz mala ilişkin takip masraflarının ayrıca ödenmesi.
4. Hacze karşı dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi.

Haczedilen malın değer tespiti bu Kanun hükümlerine göre yapılır. Ancak, menkul mallar için her halükarda tahsil dairesince bilirkişiye değer biçilir.

Bu madde kapsamında haczin kaldırılması halinde aynı mala, haczin kaldırıldığı tarihten itibaren **üç ay** müddetle Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince, bu Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, haciz tatbik edilemez. Bu hüküm, haczi kaldırılan malın üçüncü şahıslar tarafından amme borçlusu lehine teminat olarak gösterilen mal olması halinde, üçüncü şahsın bu Kanun kapsamına giren borçları için uygulanmaz.

Bu madde hükmünden yararlanmak üzere başvuruda bulunarak hacze karşı açtığı davalardan vazgeçen borçlunun, haczi kaldırılan mal ile ilgili açtığı davalar mahkemelerce incelenmez; herhangi bir sebeple incelenir ve karara bağlanırsa bu karar hükümsüz sayılır.

Tahsil edilen paralar, söz konusu malın aynından doğan motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye bağlı fer'i alacaklar ile vergi cezalarına, mahcuz mala haciz tatbik etmiş dairelerin sırasıyla; takip konusu olan, muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına, haciz sırasına göre mahsup edildikten sonra haciz tatbik etmemiş dairelerin bu fıkroda belirtilen alacaklarına garameten taksim edilir.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Aciz hali: –Madde 75

Yapılan takip sonunda, borçlunun haczi caiz malı olmadığı veya bulunan malların satış bedeli borcunu karşılamadığı takdirde borçlu aciz halinde sayılır.

Yapılan takip safhalarıyla bakiye borç miktarı bir aciz fişinde gösterilerek aciz hali tespit olunur.

Aczin neticeleri: –Madde 76

Aciz halindeki borçlu hakkında teminat ve faiz aranmadan 48 inci madde hükmü tatbik olunabilir.

Alacaklı tahsil dairesi aciz halindeki borçlunun mali durumunu zamanaşımı süresi içinde devamlı olarak takip eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Menkul malların haczi ve satışı

Menkul malların haczi: –Madde 77

Her türlü menkul mallar cins ve nevileri, vasıfları, alametleri, sayı ve miktarları ve tahmin edilen değerleri haciz zaptında tespit edilmek suretiyle haczolunur.

(Ek fıkra: 16/6/2009-5904/24 md.) Resmi sicile kayıtlı olan menkul malların haczi, sicillerine işlenmek üzere sicilin tutulduğu daireye tebliğ edilmek suretiyle de yapılır. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligata elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Haciz sırasında bulunacaklar ve haciz zaptı: –Madde 78

Haciz sırasında borçlu veya zilyed veya bunların; vekilleri, işçi, müstahdem veya aileleri efradından birisi kendilerini temsilen bulunur. Bunlar haciz yerinde bulunmaz veya o sırada bulundurulmaları sağlanamazsa gıyapta haciz yapılır. Gıyapta yapılan hacizlerde zabıta memuru veya muhtar veya ihtiyar kurulu üyelerinden biri veya borçlunun veya zilyedin komşularından **iki kişi** hazır bulundurulur.

Tanzim edilen haciz zaptında, hacze esas olan haciz varakasının tarih ve numarası, haczin yapıldığı yer, gün ve saat, haczedilen malların neler olduğu, tahmin edilen değerleri, haciz sırasında bulunan kimseler, varsa üçüncü şahısların iddiaları vesair lüzumlu hususlar belirtilir, hazır bulunanlarca imzalanarak haciz işi tamamlanır. (Ek cümle:27/12/2023-7491/4 md.) Haciz zaptı elektronik ortamda düzenlenebilir. Elektronik ortamda düzenlenecek haciz zaptına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Gıyapta yapılan hacizlerde zaptın bir örneği borçlu veya zilyede derhal tebliğ olunur.

Güneş battıktan doğuncaya kadar ve tatil günlerinde haciz yapılamaz. Tatil günlerinde veya geceleri çalışılan yerlerde yapılacak hasılat haczi ile borçlunun mal kaçırdığının anlaşıldığı haller bu hükümden müstesnadır.

Üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi:

–Madde 79

(Değişik: 30/3/2006 – 5479/5 md.)

Hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılır. Tahsil dairesi tarafından tebliğ edilecek haciz bildirisi ile; bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve amme borçlusuna yapılacak ödemenin geçerli olmayacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak tahsil dairesine teslim edebileceği ve malın amme borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde amme borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı ve bu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümleri üçüncü şahsa bildirilir. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik

ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebilir. Haciz bildirisi bankanın genel müdürlüğüne de tebliğ edilmiş ise tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü bankanın genel müdürlüğüne aittir.

Haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise durumu, haciz bildirisinin kendisine tebliğinden itibaren **yedi gün** içinde tahsil dairesine yazılı olarak bildirmek zorundadır. Üçüncü şahsın süresinde itiraz etmemesi halinde, mal elinde ve borç zimmetinde sayılır ve hakkında bu Kanun hükümleri tatbik olunur.

Herhangi bir nedenle itiraz süresinin geçirilmesi halinde üçüncü şahıs, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren **bir yıl** içinde genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve haciz bil-

dirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla amme borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etmek zorundadır. Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, takip işlemlerinin durdurulması hakkında kararı veren mahkeme tarafından çözülür. Davasında haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın **% 10'u** tutarında ayrıca inkâr tazminatına hükmedilir.

Bu Kanun uyarınca kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açıp itirazında kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, menfi tespit davasının lehine sonuçlanması veya **asıl** amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması halinde, bu Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Üçüncü şahıs, haciz bildirisi üzerine **yedi gün** içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz ettiği takdirde, alacaklı amme idaresi **bir yıl** içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir.

Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların genel hükümler gereğince **asıl** borçluya rücu hakları saklıdır.

Zor kullanma: –Madde 80

Haciz tatbikında istendiği takdirde, kilitli ve kapalı mahallerin açılması ve her türlü eşyanın gösterilmesi mecburidir.

Gerekirse bu yerler zorla açtırılır, kilit ve her türlü tertipler kırılabilir. Haczolunan malların zorla alınmasında hal ve durumun gerektirdiği her türlü zora başvurulabilir.

Borçlunun üzerinde haczi kabil kıymetli mallar bulunduğu ve kendisi bunları rızasıyla teslim etmediği veya üzerinde sakladığı takdirde şahsına karşı da zor kullanılır.

Hacizde değerleme: –Madde 81

Haczedilen mallara haczi yapan memur tarafından değer biçilir, borçlunun müracaatı üzerine veya tahsil dairesince lüzum görüldüğü takdirde yeniden bilirkişiyeye değer biçtirilir.

Haczedilen menkul malların korunması: –Madde 82

Haczedilen para, kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi ve tahvil gibi menkul mallar kaybolmalarını ve değiştirilmelerini önliyecek tedbirler alınarak tahsil dairelerince muhafaza olunur.

Sair menkul mallar uygun bir yerde muhafaza altına alınır veya güvenilir bir şahsa veyahut güvenilir bir şahsın kefaleti altında borçlunun veya zilyedin kendisinde bırakılır.

Menkul malları koruyacak olanların mecburiyet ve mesuliyetleri:

–Madde 83

Borçlular, zilyedler, güvenilir şahıslar 82 nci madde gereğince kendilerine bırakılan malları, alacaklı amme idarelerince yapılacak ilk talep üzerine derhal ve kendilerine teslim edildiği zamanki durumları ile geri vermek mecburiyetindedirler.

Bu mecburiyeti yerine getirmiyenler, haklarında yapılacak ceza takibinden başka, bu malların kendilerine atfolunamayacak bir sebepten dolayı telef veya zayi olduğunu ispat edemedikleri takdirde, geri verilmeyen malların değerleri tutarınca borçlu sayılıp bu kanun hükümleri gereğince takip olunurlar.

Menkul malların satışı: –Madde 84

Menkul mallar tahsil dairelerince, köylerde ihtiyar kurullarınca haciz yapıldığı tarihin üçüncü gününden itibaren **üç ay** içinde satışa çıkarılır.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle muhafazasına imkan olmayan veyahut beklediği takdirde mühim bir değer düşüklüğüne uğraması muhtemel bulunan malların paraya çevrilmesine derhal başlanabilir.

Satış şekli, artırma ve ilan: –Madde 85

(Değişik birinci fıkra: 22/7/1998 – 4369/ 23 md.) Menkul mallar, elektronik ortamda veya tahsil dairelerinin satış mahallinde açık artırma ve peşin para ile satılır. Tahsil dairesince uygun görülmesi halinde, artırma malın mahallinde de yapılabilir. Açık artırma ile satışa çıkarılan mal, artırma sonunda **üç defa** yüksek sesle duyurulduktan sonra **en çok** artırana ihale edilir. Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar en uygun yerde pazarlıkla, borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. İlk artırmada satılamayan malların ikinci artırması bir başka il veya ilçede yapılabilir.(1)

(Ek ikinci fıkra:15/4/2021-7316/1 md.) Artırmaya iştirak edeceklerden menkul mala biçilen değer **%5'i** nispetinde para teminat olarak alınır. Alacaklı amme idareleri, menkul malın türü veya değeri ile satış şeklini esas alarak teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yazılı teminatların alınmasına karar vermeye yetkilidir.

Gerekli hallerde artırmanın yapılacağı yer, gün ve saat, satılacak malların nevi ve evsafı önceden ilan olunur.

İlanın şekli, artırmanın tarzı, yeri ve günü alacaklı amme idaresinin ve borçlunun menfaatine en uygun gelen şekil göz önünde tutularak alacaklı amme idaresince tesbit olunur.

Satılan mal, bedeli alınmadan teslim edilmez. Tahsil dairesi mal bedelinin ihale gününü takip eden günden itibaren **üç gün** içinde ödenmesi için mühlet verebilir.

Bir kısım malların satışı ile amme alacağı karşılandığı takdirde geriye kalan malların satışından vazgeçilir ve bunlar üzerindeki haciz kaldırılır.

Müşterinin malı almaktan vazgeçmesi: –Madde 86

Müşteri malı almaktan vazgeçer veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermezse mal ikinci **defa** artırmaya çıkarılır ve **en çok** artırana ihale olunur. Mal birinci **defa** kendisine ihale olunan kimseden, iki ihale arasındaki fark ve diğer zararlar ile fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz veya ikinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihale yapılamadığı takdirde birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile birinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraf alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Birinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihalenin yapılamaması veya birinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan vazgeçmesi ya da verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermemesi üzerine yapılan ikinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan vazgeçmesi veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermemesi halinde, bu kimseden ikinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile ikinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın temi-

nattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraf alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Mal bedeli ihale yapılan şahıstan tahsil edilemediği müddetçe **asıl** borçlunun borçlu sıfatı devam eder.

Satılamiyan menkul mallar: –Madde 87

Haczedilen menkul mallara verilen bedel 81 inci maddede tespit olunan değerin **% 75** inden aşağı olursa veya hiç alıcı çıkmazsa, ilk artırma tarihinden başlıyarak **15 gün** içinde uygun görülen zamanlarda bu mallar tekrar satışa çıkarılır. Bu ikinci artırmada verilen bedel ne olursa olsun satış yapılır.

Menkul mallar yerinde veya başka yere götürüldüğü halde yine satılmaz veya taşıma giderlerinin çokluğu yüzünden başka yere götürülmesi uygun görülmezse yukardaki 15 günlük sürenin bitmesinden itibaren **6 ay** içinde pazarlıkla satılır. Bu suretle de satılamadığı takdirde haczedilen mallar borçluya geri verilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gayrimenkul malların haczi ve satışı

Gayrimenkul malların, gemilerin haczi: –Madde 88

Her türlü gayrimenkul malların, gemilerin haczi sicillerine işlenmek üzere haciz keyfiyetinin tapuya veya gemi sicillerinin tutulduğu daireye tebliğ edilmesi suretiyle yapılır.(Ek cümleler: 16/6/2009-5904/25 md.) Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Gayrimenkul haczi, bunların hasılat ve menfaatlerine de şamildir. Ancak borçlunun başkaca bir geliri yoksa kendisinin ve ailesinin geçimleri için kafi miktarda mahsulden veya satıldıkça bedelinden munasip miktarı borçluya bırakılır.

Alacaklı tahsil dairesi, haczedilen gayrimenkul ve gemilerin idaresi ve işletilmesi, menfaat ve hasılatın toplanması için gereken tedbirleri alır.

Haczin rehinli alacaklılara bildirilmesi: –Madde 89

Gayrimenkul haczinde, gayrimenkul kendilerine rehnedilmiş olan alacaklılara tapu daire-since hacizden haber verilir.

Satış ve satış komisyonları: –Madde 90

Gayrimenkuller, satış komisyonlarınca fiziki veya elektronik ortamda açık artırma ile satılır. Satış komisyonunun oluşumu alacaklı amme idarelerince belirlenir. Komisyonun çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Gayrimenkullere değer biçme: –Madde 91

Satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin mütalaası alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçilir.

Gayrimenkullerin satış şartnamesi: –Madde 92

Tahsil dairesi, satılacak gayrimenkul için aşağıdaki kayıtları ihtiva eden bir şartname tanzim eder:

1. Gayrimenkul malikinin adı, soyadı ve adresi,
2. Gayrimenkulün bulunduğu mahalle, sokak ve kapı numarası, durumu ve hususi vasıfları,
3. Gayrimenkulün artırmaya esas olarak biçilen rayiç değeri,
4. **% 7,5** nispetindeki teminat tutarı,
5. Gayrimenkul üzerindeki henüz vadesi gelmemiş rehinler hakkında gerekli bilgilerle, satışın, gayrimenkul üzerindeki irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleriyle birlikte yapılacağı,
6. Gayrimenkulün rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçlar varsa bunların müşteriye devredilmeyip satış bedelinden tercihan ödeneceği,
7. Ne gibi giderlerin alıcıya ait olacağı.

Gayrimenkul satışında ilan: –Madde 93

Alacaklı tahsil dairesi gayrimenkul satışını, artırma tarihinden **en az 15 gün** önce başlamak şartıyla ilan eder. İlanların yer, müddet ve şekillerine ait umumi esaslar Maliye Vekaletince tayin olunur.

İlanda, satışın yapılacağı yer, gün, saat ve satılacak gayrimenkulün durumu ile vasıfları gösterilir.

İlanın birer örneği, borçluya, vekil veya mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur.

Gayrimenkul mallarda artırma ve ihale: –Madde 94

Artırmaya iştirak edeceklerden gayrimenkule biçilmiş rayiç değerin % 7,5 u nispetinde 10 uncu maddenin 1 ila 4 üncü bentlerinde yazılı teminat alınır.

Gayrimenkul artırma sonunda, **üç defa** bağırıldıktan sonra **en çok** artırana ihale olunur. Şu kadar ki, artırma bedeli gayrimenkul için biçilmiş olan değerin % 75 ini bulmak lazımdır. Şayet amme alacağına ruçhanı olan diğer alacaklar bu gayrimenkul ile temin edilmiş ise, artırma bedelinin, bu suretle ruçhanı olan alacakların tutarından fazlaya çıkması ve yapılmış ve yapılacak masrafları da karşılaması şarttır.

Gayrimenkulün rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçlar alıcıya devredilmez, satış bedelinden ödenir.

Haczedilen gayrimenkullerin ayrılması mümkün olup da bir kısmının bedeli amme alacağını karşılamaya yettiği takdirde, borçlu yazı ile istemedikçe artan kısım satılmaz. Gerekirse tapu dairesine satılacak kısım tefrik ettirilir.

İhale kararının bir örneği borçluya veya vekil veya mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur.

Artırmanın uzatılması: –Madde 95

Artırmada yukardaki maddede yazılı miktar elde edilmemiş ise, **en çok** artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırma **7 gün** daha uzatılır. 7 nci günü aynı saatte gayrimenkul **en çok** artırana ihale edilir. Evvelce yapılan ilanda bu hususlar belirtilir. Şu kadar ki, ruçhanlı alacaklı bulunduğu takdirde ihale bedelinin ruçhanlı alacakla birlikte masrafları da aşması şarttır, aşmazsa satış yapılmaz.

İhalenin yapılamaması: –Madde 96

Artırmalarda istekli çıkmadığı veya teklif edilen bedel 95 inci maddede yazılı olduğu üzere ruçhanlı alacakla, masrafları aşmadığı takdirde amme idaresince teferruğ edilinceye kadar gayrimenkul üzerindeki haciz devam eder.

Bu müddette tahsil dairesine her hangi bir istekli müracaat ettiği takdirde, bu müracaat alacaklı amme idaresince uygun görülmek şartıyla, satış için 7 günlük bir ilan yapılarak gayrimenkul 95 inci madde hükümleri dairesinde **en çok** artırana ihale olunur. Gayrimenkul teferruğ edilinceye kadar bir istekli çıkmadığı takdirde tahsil dairesi mahcuz malı uygun gördüğü zamanlarda satışa çıkarabilir. Bu takdirde satış ve ilan hakkında yukardaki hükümler ve ihale için de 95 inci madde hükümleri tatbik olunur.

Gayrimenkul satış bedelinin tahsili: –Madde 97

Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı feshedilir ve gayrimenkul, satış komisyonunca hemen **7 gün** müddetle artırmaya çıkarılır. Bu artırmayı alakadarlara tebliğe hacet olmayıp yalnız ilanla iktifa olunur ve çok artırana ihale edilir.

(Değişik birinci cümle:15/4/2021-7316/4 md.) İhale bedelinin tamamını ödememek suretiyle ihalenin fes-hine sebep olan kimse teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumludur.

(Değişik ikinci cümle:15/4/2021-7316/4 md.) Bu tutar ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mah-subu yapıldıktan sonra bakiyesi tahsil dairesince tahsil olunur. (Mülga üçüncü cümle:15/4/2021-7316/4 md.) Aradaki farkın amme alacağını aşan miktarını bundan mesul olan şahıstan tahsil edebilmek üzere malı satılan amme borçlusuna dairece bir vesika verilir.

(Ek üçüncü fıkra:15/4/2021-7316/4 md.) Bu madde ile 86 nci madde kapsamında mesuliyeti bulunan kişilerden alınan teminattan gerekli mahsup yapıldıktan sonra bakiye teminat tutarı irat kaydedilir.

Menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satışı:

(Ek:15/4/2021-7316/5 md.) -Madde 97/A

Menkul ve gayrimenkul mallar bu Kanun hükümlerine göre elektronik ortamda açık artırma ile satılabilir.

Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında teklif verme yoluyla yapılır. Elektronik ortamda satışı yapılacak menkul mallar için her halükarda satış ilanı yapılır. Satışa ilişkin farklı mecralarda yapılan ilan ile elektronik ortamda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilan esas alınır. Elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucu, izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edilir. Elektronik ortamda satılamayan menkul mallar bu Kanun hükümlerine göre pazarlık usulüyle fiziki veya elektronik ortamda satılabilir.

Artırma tarihinden önce teklif almaya, tekliflerde asgari artırım bedelini, teklif verme sürelerini, alınacak teminat türünü, artırma sonucunu belirten ilanda yer alacak hususlar ile elektronik ortamda yapılacak satışa ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Gayrimenkullerin teferruğu ve geri verilmesi: –Madde 98

İkinci artırma tarihinden başlayarak **bir yıl** içinde gayrimenkul **en az** bir kere daha satışa çıkarıldığı halde satılmasına imkan bulunmadığı takdirde gayrimenkul alacaklı amme idaresinin talebi üzerine ve satış komisyonu kararıyla amme idaresince teferruğ edilebilir. Teferruğ bedeli, gayrimenkulün biçilen rayiç değerinin **% 50** sidir.

Teferruğ muamelesinin ikmalini mütaakıp, takip ve teferruğ masrafları düşüldükten sonra artan bedel borca mahsup edilir. Teferruğ edilen gayrimenkul teferruğ kararı tarihinden itibaren **bir yıl** müddetle satışa çıkartılamaz.

Borçlu satış komisyonunun teferruğ kararı tarihinden başlayarak **bir yıl** içinde amme alacağını, gecikme zamları ile birlikte ödediği takdirde gayrimenkul kendisine geri verilir. Ferağ masrafı borçluya aittir.

Teferruğ kararı verilmeden evvel biçilen rayiç bedelin **% 75** i veya fazlasıyla hariçten talip çıkarsa alacaklı amme idaresi teferruğdan vazgeçer.

İhalenin neticesi fesih ve tescil: : –Madde 99

Satış komisyonu tarafından gayrimenkul kendisine ihale edilen alıcı o gayrimenkulün mülkiyetini iktisap etmiş olur. İhalenin feshi gayrimenkulün bulunduğu yerin icra tetkik merciinden şikayet yoluyla istenebilir. İhalenin ilgililere tebliği tarihi şikayet için muayyen olan 7 günlük müddete başlangıç sayılır. Tetkik merciinin vereceği karar **10 gün** içinde temyiz olunabilir. Temyiz talebini Temyiz İcra ve İflas Dairesi tetkik eder. İhale edilen malın değeri **50.000 Yeni Türk Lirasını** aştığı takdirde murafaa istenebilir. İhalenin feshi veya kaydın tashihi hakkında başkaca mahkemeye veya idari kaza mercilerine müracaat olunamaz. Tescil için tapu dairesine yapılacak tebligat şikayet için muayyen müddetin geçmesinden ve eğer şikayet edilmişse şikayetin intacından sonra yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İflas yoluyla takip ve konkordato

İflas yoluyla takip: –Madde 100

Amme alacaklarının tahsili için İcra ve İflas Kanunu hükümleri dairesinde amme borçlusunun iflası istenebilir.

İflas dairesi, amme alacaklarının iflas masasına geçirilmesini temin için, hakkında iflas açılan kimseleri ve basit ve adi tasfiye şekillerinden hangisinin tatbik edileceğini bulunduğu yerdeki amme idarelerine zamanında bildirmeye mecburdur.

Konkordato: –Madde 101

Amme idaresi tarafından iflas talebinde bulunulsa dahi tasdik edilen konkordato amme alacakları için mecburi değildir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Zamanaşımı, terkin, yasaklar ve cezalar ve son hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Zamanaşımı ve terkin

Tahsil zamanaşımı: –Madde 102

Amme alacağı, vadesinin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren **5 yıl** içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur.

Zamanaşımının kesilmesi: –Madde 103

Aşağıdaki hallerde tahsil zamanaşımı kesilir:

1. Ödeme,
2. Haciz tatbiki,
3. Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan her çeşit tahsilat,
4. Ödeme emri tebliği,
5. Mal bildirimini, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi,
6. Yukardaki 5 sırada gösterilen muamelelerden her hangi birinin kefile veya yabancı şahıs ve kurumlar mümessillerine tatbiki veya bunlar tarafından yapılması,
7. İhtilaflı amme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi,
8. Amme alacağının teminata bağlanması,
9. Kaza mercilerince icranın tehirine karar verilmesi,

10. İki amme idaresi arasında mevcut bir borç için alacaklı amme idaresi tarafından borçlu amme idaresine borcun ödenmesi için yazı ile müracaat edilmesi.

11. (Ek: 25/12/2003-5035/5 md.) Amme alacağının özel kanunlara göre ödenmek üzere müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması.

Kesilmenin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren zamanaşımı yeniden işlemeye başlar. Zamanaşımının bir bozma kararıyla kesilmesi halinde zamanaşımı başlangıcı yeni vade gününün rasladığı; amme alacağının teminata bağlanması veya icranın kaza mercilerince durdurulması hallerinde zamanaşımı başlangıcı teminatın kalktığı ve durma süresinin sona erdiği tarihin rasladığı; takvim yılını takip eden takvim yılının **ilk günüdür.**

Zamanaşımının işlememesi: : –Madde 104

Borçlunun yabancı memlekette bulunması, hileli iflas etmesi veya terekesinin tasfiyesi dola-yısıyla hakkında takibat yapılmasına imkan yoksa bu hallerin devamı müddetince zamana-şımı işlemez.

Zamanaşımı, işlememesi sebeplerinin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar veya dur-masından evvel başlamış olan cereyanına devam eder.

Tabii afetler sebebiyle terkin: –Madde 105

Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzien afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin **en az üçte birini** kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacakları Cumhurbaşkanı kararıyle kısmen veya tamamen terkin olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için afetin vukuu tarihinden itibaren **6 ay** içinde ilgili amme idaresine yazı ile müracaat edilmesi şarttır.

Bu madde şümulüne giren bir zararın mevcut olup olmadığı mahalli il veya ilçe idare kurullarınca, zararın derecesi, Maliye Vekaletince genel olarak belirtilecek esaslar dahilinde ilgili amme idarelerince tespit olunur.

Vergi Usul Kanunu mevzuuna giren amme alacakları hakkında mezkür kanunun 105 inci maddesi hükümleri tatbik olunur.

Tahsil imkansızlığı sebebiyle terkin: –Madde 106

Yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında **10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil)**, diğer amme alacaklarında **20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil)** kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Cumhurbaşkanı, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı **on katına** kadar artırmaya yetkilidir.

Maliye ve Gümrük Bakanı, yukarıdaki fıkra hükmüne göre terkin edilecek amme alacağının miktarını belirlemeye yetkilidir.

Terkin selahiyetini haiz olanlar bu selahiyetlerin tamamını veya bir kısmını mahalli makamlara bırakabilirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasaklar ve cezalar

Sırrın ifşası: –Madde 107

(Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/160 md.) Bu kanunun tatbikinde vazifeli bulunan kimseler, bu vazifeleri dolayısıyla amme borçlusunun ve onunla ilgili kimselerin şahıslarına, mesleklerine, işlerine, muamele ve hesap durumlarına ait öğrendikleri sırlarla, gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

(Ek fıkra: 30/7/2003-4962/3 md.) Bu Kanunun 41 inci maddesine göre amme alacağını tahsil yetkisi verilen kuruluşlara, yapacakları tahsile yönelik bilgilerin ve 22/A maddesine göre borcun olmadığına dair belgeyi arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlara, ödeme ve işleme taraf olanlara ilişkin borç bilgilerinin verilmesi sırrın ifşası sayılmaz; bu kurum ve kuruluşlarda vazifeli bulunan kimseler edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılırlar. Bu bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Artırmalara katılamıyacak ve artırmalardan mal satınalamıyacak olanlar: –Madde 108

Bu kanunun tatbikında vazifeli bulunan kimseler, bu kanun gereğince paraya çevrilecek malların artırmasına ne kendi adlarına, ne de diğer kimseler ad ve hesabına iştirak edemeyecekleri ve bu artırmalardan mal satınalamıyacakları gibi, bu malları üçüncü şahıslar vasıtasıyla veya üçüncü şahıslara satınaldırıp onlardan **beş sene** müddetle teferruğ suretiyle dahi satınalamazlar. Bu memnuiyet, bunların eşlerine ve üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhri hısımlarına da şamildir. Bu memnuiyet hilafına yapılan ihalelerin 99 uncu maddeye göre feshi istenebilir.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/161 md.) Bu madde hükmüne aykırı hareket edenler **üç aydan üç yıla** kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Takdir muamelelerine ve kararlara iştirak edemiyecek olanlar:

–Madde 109

Bu kanunun tatbikına satış komisyonu reis ve azasıyla, bilirkişiler ve yine bu kanunun tatbiki münasebetiyle kendilerine intikal edecek hadiselerin karara bağlanmasında itiraz komisyonları reis ve azası:

1. Kendilerine, nişanlılarına ve boşanmış olsalar bile eşlerine,
 2. Kan veya sıhri usul ve furuuna, evlatlığına veya kendisini evlat edinene yahut kan hısımlığında üçüncü (bu derece dahil), sıhri hısımlıkta bu hısımlığı meydana getiren evlenme ortadan kalkmış olsa bile üçüncü (bu derece dahil) dereceye kadar olan civar hısımlarına,
 3. Kanuni temsilcisi veya vekili bulundukları kimselere,
- ait işlerin takdir muamelelerine ve bu işler hakkında verilecek kararlara iştirak edemezler.

Amme alacağının tahsiline engel olanlar: –Madde 110

Amme alacağının tahsili için hakkında takip muamelelerine başlanan borçlu kısmen veya tamamen tahsile engel olmak veya tahsili zorlaştırmak maksadiyle mallarından bir kısmını veya tamamını:

1. Mülkünden çıkararak, telef ederek yahut değerden düşürerek gerçek surette,
2. (Değişik: 23/1/2008-5728/162 md.) Gizleyerek, kaçırarak muvazaa yolu ile başkasının uhdesine geçirerek veya aslı olmayan borçlar ikrar ederek, yahut alındılar vererek gerçeğe aykırı surette, varlığını yok eder veya azaltır ve geri kalan mallar borcu karşılamaya yetmezse **altı aydan üç yıla** kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlar: –Madde 111

(Değişik: 23/1/2008-5728/163 md.)

Bu Kanuna göre istenen mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yapanlarla, yaşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar **üç aydan bir yıla** kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Mal edinme ve artmalarını bildirmiyenler: –Madde 112

(Değişik: 23/1/2008-5728/164 md.)

Usulü dairesinde mal bildiriminde bulunduktan sonra, edinilen mallarla, her türlü mallarında, kazanç ve gelirlerinde olan artmaları 61 inci madde hükümleri gereğince zamanında bildir-memek suretiyle amme alacağının tahsilini engellemiş veya zorlaştırmış olanlar **bir seneye** kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Amme borçlusuna ait ellerinde bulundurdukları malları bildirmiyenler: –Madde 113

(Değişik: 23/1/2008-5728/165 md.)

Amme borçlusuna ait ellerinde bulundurdukları malları 55 inci maddenin son fıkrası gereğince yapılan talebe rağmen bildirmeyenler **altı aya** kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İstenecek bilgileri vermiyenler: –Madde 114

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan ve malı olmadığı yolunda bildirimde bulunan amme borçluları bu bildirim ile birlikte veya bildirim tarihinden itibaren **15 gün** içinde:

1. En son kanuni ikametgah ve iş adreslerini,
2. Varsa devamlı mükellefiyetleri bulunan diğer tahsil dairelerini ve amme idarelerini ve bunlardaki hesap ve kayıt numaralarını bildirmek, nüfus kayıt suretini vermek mecburiyetindedirler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/166 md.) Bu vazifeyi makbul bir özre dayanmadan zamanında yerine getirmeyenler **elli güne** kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Suçların takibi: –Madde 115

110 ila 114 üncü maddelerde yazılı suçlar, alacaklı amme idaresinin o mahaldeki en büyük memurunun ihbarı üzerine Cumhuriyet Savcılığı tarafından takip olunur.

Bu suçlar bir hükmi şahsın idare ve muamelelerini görme sırasında işlenmiş ise ceza, hükmi şahsın ortaklarından, mümessil ve vekillerinden, tasfiye memurlarından idare meclisi reis ve azasından, murakıp ve müfettişlerinden veya müstahdemlerinden muameleyi yapmış olanlar hakkında hükmolunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son hükümler

Kaldırılan kanun ve hükümler: –Madde 116

Aşağıda yazılı kanun ve hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

1. 5 Ağustos 1325 tarihli Tahsili Emval Kanunu,
2. 2 Şaban 1327 tarihli Tahsili Emval Kanununun **11 ve 17** nci maddelerine müzeyyel fıkaraat hakkındaki 18 Kanunusani 1331 tarihli kanun,
3. 26/6/1332 tarihli Maadin Nizamnamesinin 57 nci maddesi,
4. 19 Teşrinisani 1336 tarihli ve 48 sayılı kanun,
5. 1 Teşrinievvel 1337 tarih ve 156 sayılı kanun ile 26/1/1939 tarih ve 3586 sayılı kanunun 2 nci maddesi,
6. 20/5/1933 tarih ve 2184 sayılı kanun,
7. 23/12/1934 tarih ve 2656 sayılı kanun,

8. 4/7/1934 tarih ve 2560 sayılı kanunun 2 nci maddesi,
9. 4/7/1934 tarih ve 2566 sayılı kanunun 12 nci maddesi,
10. 23/12/1935 tarih ve 2871 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrası,
11. 21/8/1940 tarih ve 3911 sayılı kanun ve bu kanunun 3 üncü maddesi ile ilga edilen suveri tahsiliyesi bir kanunu mahsus ile muayyen olmayan tekalif ve rüsum hakkındaki 12 Kanunusani 1331 tarihli kanun,
12. 7.6.1949 tarih ve 5432 sayılı Vergi Usul Kanununun 103 üncü maddesinin son fıkrasının (Mükellefin yapacağı vergi ödemeleri kabul olunmaz) hükmü ile 352 nci maddesi ve 377 nci maddesinin teminat olarak alınacak mallara ait hükümleri,
13. İcarat ve mukataatı vakfiyenin vergi ile birlikte tahsiline dair 27 Rebiulevvel 1331 tarihli kanunu muvakkat ile bu kanunu muaddil 16 Ramazan **1332 ve 26** Temmuz 1330 tarihli kanun,
14. Kanunların, vergi, resim ve harçların tahsil gecikme zammına ve tahsil zamanaşımına mütaallik hükümleri.

Erken Ödemede İndirim

Ek Madde 1 –

Amme alacağının kanuni ödeme süresinden önce ödenmesinde, aşağıda belirtilen indirim ve esaslar uygulanır:

- 1.** Erken ödemelerde indirim, ödeme tarihinden kanuni ödeme süresinin son gününe kadar, her gün için aylık **% 4** oranında uygulanır.
- 2.** Kanuni ödeme süresinin sonunda artakalan tutarlar, erken ödeme sayılır ve diğer amme alacaklarına mahsup edilinceye kadar (1) numaralı bende göre işlem yapılır. Nakden iade-lerde indirim uygulanmaz.
- 3.** İndirim uygulanacak sürelerin hesabında **bir ay 30 gün** olarak kabul edilir ve ödemenin yapıldığı gün dikkate alınmaz.
- 4.** Cumhurbaşkanı; (1) numaralı bentte yazılı oranı sıfıra kadar indirmeye, **% 8'e** kadar artırmaya, amme alacaklarının nev'i ve vadeleri itibariyle farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir

5. Bu madde hükümlerinden yararlanacak amme alacaklarını nev'ileri ve dönemleri itibarıyla sınırlamaya, münhasıran tahakkuk eden amme alacakları için uygulatmaya, indirimin yapılma şekli ve zamanı ile diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

6. (Ek: 30/7/2003-4962/4 md.) Bu Kanunun 41 inci maddesine göre kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle komisyonsuz yapılan ödemelerde, bu madde hükmüne göre indirim uygulamasına esas alınacak ödeme tarihi, paranın alacaklı tahsil dairesi hesabına geçtiği gündür.

Yürürlük: –Madde 117

Bu kanun 1 Ocak 1954 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütmeye memur olanlar: –Madde 118

Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.